

О. О. Хаустова
БІОПСИХОСОЦІАЛЬНА МОДЕЛЬ: МАЙБУТНЄ ПСИХІАТРІЇ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ 21-ГО МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ
З СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХІАТРІЇ)

Термін «соціальна психіатрія» вперше використав Georg Illberg у 1903 як теоретичне обґрунтування зв'язків соціальних факторів і психічного здоров'я. За понад сто років концепція та філософія соціальної психіатрії набули значних змін.

Всесвітня асоціація з соціальної психіатрії (WASP) була створена у 1964 році. Засновником WASP був Joshua Bieger, тому її батьківщиною вважається Великобританія, а місцем реєстрації є Париж (Франція). У 1964 році в Лондоні також був проведений Перший міжнародний конгрес із соціальної психіатрії. Черговий, але ювілейний 22-й Міжнародний конгрес із соціальної психіатрії, присвячений 50-й річниці WASP, має відбутися наступного року в Лондоні.

Створення WASP обумовили наступні напрями розвитку психіатричної науки і практики, а саме:

- вивчення людської сутності та культури для попередження і лікування психологічних та/або психічних порушень і розладів поведінки;
- сприяння розвитку національної та міжнародної співпраці серед професіоналів та в суспільстві в царині інтересів і відповідальності соціальної психіатрії;
- розширення доступності наукового набуття і практичного досвіду соціальної психіатрії для фахівців інших спеціальностей та громадськості;
- подальше підвищення рівня біопсихосоціального благополуччя людства в цілому.

Саме тому проведений цього року з 29 червня по 3 липня у м. Лісабон (Португалія) 21-й Міжнародний конгрес з соціальної психіатрії, до роботи якого залучилися і співробітники нашого інституту, мав титульну тему «The bio-psycho-social Model: the Future of Psychiatry». Майбутньому соціальної психіатрії з позиції біопсихосоціальної парадигми була присвячена доповідь чинного президента Всесвітньої асоціації з соціальної психіатрії професора Driss Moussaoui.

У переважній більшості повідомлень, що були представлені на Конгресі фахівцями різних країн, дійсно був продемонстрований біопсихосоціальний підхід до досліджень у галузі психічного здоров'я взагалі та особливо його популяційних та громадських аспектів. Так,

провідною тематикою, що обговорювалася на Конгресі, можна вважати:

- життя в екстремальних умовах на кшталт стихійного лиха, катастрофи чи екстремальних кліматичних умов;
- широкий наступ технологічних змін із використанням стільникового та інтернет-зв'язку;
- подібності та відмінності проблем мігрантів за власним бажанням та вимушених біженців;
- наслідки демографічних зрушень, як швидке збільшення тривалості життя людей з обмеженими можливостями та зміна демографічної структури суспільства;
- адаптацію до нових нормативних та законодавчих змін унаслідок розвитку системи охорони здоров'я та суспільства в цілому;
- науково-практичний досвід щодо швидкого патоморфозу патернів коморбідності фізичних хвороб, особливо відносно коморбідності психічних та фізичних розладів та інших питань психосоматичної медицини;
- залучення психіатричних аспектів до процесів масової урбанізації та сільсько-міської міграції;
- подолання актуальної існуючої проблеми дискримінації за ознаками наявності хвороби, а також за статтю, віком та расою.

Ми можемо виокремити низку головних тем, що обговорювалися на Конгресі:

1. Біопсихосоціальна єдність у психіатрії
2. Життєва динаміка психічних хвороб
3. Стихійні лиха/техногенні катастрофи (включаючи Фукусиму) та психічне здоров'я

4. Коморбідність психічних та фізичних розладів
5. Глобалізація, миттєва комунікація і психічне здоров'я
6. Масова міграція населення: мігранти, біженці і т. і.
7. Самогубства та їх профілактика
8. Стигматизація психічних розладів та психіатричних закладів
9. Інвестиції в психічне здоров'я
10. Охорона психічного здоров'я в країнах, що розвиваються
11. Креативний сполучений підхід до вирішення проблем охорони психічного здоров'я

Протягом Конгресу працювали окремі наукові секції (WASP SCIENTIFIC SECTIONS), які очолювали провідні світові фахівці в галузі соціальної психіатрії:

- Медична антропологія і психіатрія - Rachid Bennegadi,
- Суїцид - Zoltan Rihmer (Угорщина),
- Профілактична психіатрія – Jitendra Trivedi (Індія),
- Соціальна психіатрія та біологічна терапія - Kostas Fountoulakis (Греція),
- Міграція і психічне здоров'я - Adil Qureshi (Іспанія),
- Класифікація в психіатрії – Toshimasa Maruta (Японія),
- Цільова група WASP з примусу в психіатрії - Andrew Molodynski (Великобританія).

На 21-му Міжнародному конгресі науковий доробок УНДІ ССПН був представлений однією усною презентацією (І. А. Марценковський) та п'ятьма стендовими доповідями (І. Я. Пінчук, О. М. Дзюба., О. С. Чабан, О. О. Хаустова, С. Г. Полшкова, І. А. Марценковський, К. Тарновецька) за тематикою науково-дослідних робіт інституту.